आर्थिक वर्ष २०८१।०८२को

बजेट वक्तव्य

नलगाड नगरपालिका

नगर कार्यपालिकाको कार्यालय

दल्ली, जाजरकोट

कर्णाली प्रदेश, नेपाल

नलगाड नगरपालिकाको चौधौ नगर सभाको वैठकमा

वडानं १ का वडा अध्यक्ष धन बहादुरमहरले

मिति २०८१।०३।१० मा प्रस्तुत गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष२०८१।०८२ को

बजेट वक्तव्य

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

नगर सभाका सदस्य ज्यूहरु,

नगरपालिकाका विभिन्न समिति एवं उपसमितिका पदाधिकारी ज्यूहरु,

१. नलगाड नगरपालिकाको यस गरिमामय नगर सभामा आर्थिक वर्ष **२०८१।०८२** को बजेट प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु । सिमित स्रोत साधन वाट असिमित जनचाहना र अपेक्षाहरु पुरा गराउनु प्रमुख चुनौती नै छ यद्यपी आगामी आ.व. २०८१।०८२ को अनुमानित बजेटले सबै जनसमुदायलाई प्रतिनिधि रुपमा समेट्नेछ भन्ने अपेक्षा गरेको छु ।नेपालको भौगोलीक अखण्डता, सार्वभौमिकता, राष्ट्रिय एकता, स्वाधीनता र मुलुकको स्वाभिमान रक्षा गर्दै लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, संघीय शासन प्रणाली, समावेशिता, धर्म निरपेक्षता, सामाजिक न्याय, जनताको मौलिक हक र अधिकार प्राप्तिका लागि भएका ऐतिहासिक आन्दोलन र जनक्रान्तिमा आफ्नो जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात विर सहिदहरु र जाजरकोट जिल्लाको रामिडाडालाई केन्द्र विन्दु बनाएर गएको ६.४ रेक्टर भुकम्पमापरी ज्यान गुमाउने नलगाड नगरपालिकाका नगर उप प्रमुख स्वर्गिय सरीता सिंह लगायत सम्पुर्ण नगरवासी तथा छिमेकी स्थाानीय तहका मृतक नागरिकप्रति भावपूर्ण हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्न चाहान्छु । साथै सम्पूर्ण घाइते, अपाङ्ग तथा वेपत्ता नागरिकहरु प्रति हार्दिक सम्मान व्यक्त गर्दछु । यस नगरपालिकाको परिकल्पना, विकास र उत्थानमा विगत र वर्तमानमा भूमिका खेल्नु भएका सम्पूर्ण क्षेत्रका महानुभावहरुको योगदानको उच्च कदर एवं प्रशंसा गर्न चाहान्छु ।

२.संघीयता कार्यान्वयनको क्रममा हाम्रो नलगाड नगरपालिका आर्थिक सम्वृद्धि, सुशासन र विकासको मार्गमा निरन्तर अगाडी बढिरहेको छ । नलगाड नगरपालिका लोकतन्त्रका आधारभुत मुल्य, मान्यता, मानव अधिकारको संरक्षण, सुशासन, उत्तरदायी सरकार, भ्रष्टाचार नियन्त्रण, स्वतन्त्र न्यायपालिका, पुर्ण प्रेस स्वतन्त्रता, विधिको शासन, जनताका आधारभुत हक अधिकारहरुप्रति प्रतिबद्ध छ। यस सुखद उपल्यक्षमानलगाड नगरपालिकाको गरिमामय १४ औ नगरसभामा नलगाड नगरपालिकाको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रकम सम्मानीत सभा समक्षप्रस्तुत गर्न

पाउदा म अत्यन्तै हर्षित भएको छु । अव म तपाईहरु समक्ष आर्थिक वर्ष २०८१।०८२ को वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहान्छु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

३. विगत देखि विद्यमान रहेको राजनैतिक शुन्यता, समय समयमा आर्थिक समृद्धि र सामाजिक रुपान्तरणका लागि भएका अन्दोलनहरुबाट प्राप्त जन निर्वाचित संविधानसभा मार्फत नया संविधानको निर्माण सँगै शासकीय स्वरुपमा आमुल परिवर्तन भई लामो समय देखि रहेको केन्द्रिकृत शासन ब्यवस्था तीन तहको संघीय शासन ब्यवस्था प्रणालीमा रुपान्तरण भयो फलस्वरुप स्थानीय सरकारको पहिलो कार्यकाल समप्त भई दोश्रो स्थानीय तहको निर्वाचन समेत सम्पन्न भई स्थानीय सरकारले पुर्णता पाएको समेत दुइवर्ष पुरा भई तिन वर्ष लागेको छ । तसर्थ विगतका राजनितिक परिवर्तनबाट प्राप्त भएका उपलव्धीलाई संस्थागत गरी विकास र सेवाको रुपमा त्यसको लाभ नागरिकको घरदैलोसम्म पुर्याउन र नलगाड नगरबासीको हसिलो मुहार हेर्न हामीले धेरै कार्य गर्नुपर्ने सामुहिक जिम्मेवारी रहेको छ । संघीयताको सफल कार्यान्वयन, सुशासन, विकास, समाबेशीता र सामाजिक न्याय तथा समाजबाद उन्मुख आर्थिक, सामाजिक संरचनाको विकास गर्दै हालको परिस्थितिमा सार्वजनिक संरचना र व्यक्तिगत आवासको पुनर्निमाण गर्ने दिशामा आगामी वर्षको बजेट तथा कार्यक्रम लक्षित रहेको छ ।

४. बजेट तर्जुमा गर्दा मैले नेपालको संविधान र कानुनहरु, नेपालको सोह्रौ योजना, नेपाल सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन, कर्णाली प्रदेश सरकारका मार्गदर्शन तथा कानुनहरु, विनियोजन विधेयक २०८१, नलगाड नगरपालिकाको नीति तथा कार्यक्रम, विभिन्न समिति तथा वडा समिति, राजनैतिक दल, संघ संस्था तगा समग्र पक्षवाट प्राप्त सुझावहरुलाई प्रमुख आधार बनाएको छु ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय,

म अब यस सम्मानितनगर सभामा आ.व. २०८१।०८२ को बजेटका उद्धेश्य प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

बजेटकाउदेश्यहरु :

क) कृषि, पशु, वन क्षेत्रको उत्पादन तथा उत्पादकत्व अभिवृद्धि गरी समतामूलक रोजगारी सिर्जना गर्नु ।

(ख) सहज जीवनयापन र समुन्नत नगरपालिका निर्माणका लागिजलवायु परिवर्तनसँग अनुकुलित हुँदै विपद्उत्थानशील भौतिक पूर्वाधारको विकास र विस्तार गर्ने ।

(ग) स्थानीय उत्पादनमा जोड दिई कृषिको विविधीकरण, व्यवसायीकरण गर्दै जनतालाई भोकमरीबाटबचाउने र रोजगारीको अवसर सिर्जना गर्ने ।

(घ) नागरिकको मौलिक हकको रुपमा रहेको स्वास्थ्य तथा शिक्षा क्षेत्रको विकास, विस्तार र सुदृढिकरण गर्ने ।

(ङ) सामाजिक, आर्थिक र भौतिक पूर्वाधारको दीगो विकास गर्ने ।

(च) आर्थिक, सामाजिक तथा साँस्कृतिक विभेदको अन्त्य गरी सामाजिक न्याय र समानतामा कायम गर्ने ।

(छ) संस्थागत विकास मार्फत सुशासन प्रत्याभूत गर्ने ।

ज.भुकम्पबाट प्रभावित क्षेत्रलाई प्राथमिकता दिई योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।

क्षतिग्रस्त भौतिक संरचनाहरुको पुननिर्माण गर्न सङ्घ सरकार , प्रदेश सरकार र विकास साझेदारसँग सहकार्य गर्ने ।

आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय

५. म अब यस सम्मानित नगर सभामा आ.व. २०८१।०८२ को बजेटका प्राथमिकताहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

बजेटका प्राथमिकताहरु :

- भकम्प पछिको पुननिर्माण
- कृषि, पशुपालन तथा रोजगार क्षेत्र
- लघु घरेलु तथा साना उद्योग
- सडक निर्माण क्षेत्र
- शिक्षा क्षेत्र
- जलस्रोत तथा सिंचाई

- स्वास्थ्य तथा सरसफाई क्षेत्र
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण
- पर्यटन
- पूर्वाधार विकास क्षेत्र
- शासकिय सक्षमताको विकास सुशासन र सदाचार प्रर्वद्धन
- खेलकुद विकास क्षेत्र
- साँस्कृतिक प्रवर्द्धन क्षेत्र

<u>आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय</u>

म अब यस सम्मानित नगर सभामा आ.व. २०८१।०८२ को बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा अवलम्वन गरिएका नीति तथा आधारहरु प्रस्तुत गर्ने अनुमति चाहन्छु ।

- नेपालको संविधान
- नलगाड नगरपालिकाको दोश्रो आवाद्यिक योजना
- स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
- सोह्रौ आवधिक योजना,
- संघीय मामिला तथा समान्य प्रशासन मन्त्रालयका परिपत्रहरु,
- संघीय सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरु र बजेट वक्तव्य,
- प्रदेश सरकारका नीति तथा कार्यक्रमहरु र बजेट वक्तव्य,
- वस्ती तथा टोलस्तरीय भेला, वडा समिति हुँदै सहभागितामुलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया द्धारा आएका आयोजना तथा कार्यक्रमहरु,
- नलगाड नगरपालिकाको क्षेत्रमा विद्यमान विकास सम्बन्धी अवसर तथा चुनौती र वस्तु स्थितिको अवस्थाको विश्लेषण,
- दिगो विकासका लक्ष्यहरु

आदरणीयसभाध्यक्ष महोदय,

अव मआगामी आ.व. ०८१।८२ का लागि संक्षिप्त बजेट विनियोजन प्रस्तुत गर्न गईरहेको छु ।

आर्थिक विकास क्षेत्र

१. आर्थिक वर्ष **२०८१|०८२** मा आर्थिक विकास क्षेत्रको लागि रु. ७५ लाख बजेटको सीमा निर्धारण गरेको छु ।

२. विदेशबाट घर फर्किएका र वेरोजगार विपन्न नागरिकहरलाई रोजगार प्रर्वद्धन गर्न**नगर प्रमुख विपन्न वर्ग आयआर्जन कार्यक्रम**को लागि रु. ५० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

३. गरीवी निवारण गर्न तथा उद्यमशिलता विकास गरि रोजगारी सृजन गर्न गरिवी निवारणका लागि तथा उद्यम विकास कार्यक्रम सँग म्याचिङबाट संाचालन गर्ने गरि रु ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

सामाजिक विकास क्षेत्र

१. आर्थिक वर्ष **२०८१|०८२** मा सामाजिक विकास क्षेत्रको लागि रु. ६५ लाख बजेटको सीमा निर्धारण गरेको छु ।

२. विपन्न नागरिक तथा दिर्घरोगीहरुको उचित स्वास्थ्य अबस्थालाई मध्येनजर गरी आर्थिक सहायता उपलव्ध गराउन **आकष्मिक कोषको** लागि रु. १० लाख बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

३. नलगाड नगरपालिकाको शैक्षिक क्षेत्रको गुणस्तर अभिबृद्ध गरि क्षैक्षिक व्यवस्थापन गर्न शैक्षिक व्यवस्थापन कोष मा रु. १० लाख विनियोजन गरको छु ।

४. आधारभुत खानेपानी सेवामा नागरिकको सहज पहुँच सुनिश्चित गर्न र गुणस्तर बृद्धि गर्न निर्माणाधिन आयोजनाहरु सम्पन्न गर्न संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र साझेदार निकायसँग समन्वय गरिनेछ ।

५. नलगाड नगरपालिकामा रहेका आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक क्षेत्रमा व्याप्त विभेद अन्त्य गर्न पछि परेका वर्ग, जाती, समुदायको संरक्षण, सुरक्षा र सशक्तिकरणका कार्यक्रम संचालन गर्न आबश्यक बजेटको व्यबस्था मिलाएको छु ।

६. नलगाड नगरपालिका भित्र रहेका एकल महिला, अपांगता भएका नागरिक र आर्थिक सामाजिक रुपले पछाडि परेका समुदायको हक हितको संरक्षण गर्न आबश्यक बजेट तथा कार्यक्रमको तर्जुमा गरेको छु ।

७. जनता प्रा.वी पिपलचौरमा सञ्चालित बिशेष श्रोत कक्षा सञ्चालन तथा व्यस्थापनका लागि १० लाख विनियोजित गरेको छु ।

८. नगर प्रमुख खेलकुद प्रतियोगिता सञ्चालन तथा अन्य खेलकुद क्षेत्रको व्यवस्थापन र विकासका लागि रु.१५लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

९. जोखिम तथा वञ्चितीमा परेका लक्षित वर्गलाई विविध कार्यक्रम तथा सहुलियत तथा विशेष ब्यवस्था गरि सामाजिक न्याय कायम गर्न विविध कार्यक्रम तथा अन्य कार्य गर्न रु. १० लाख विनियोजन गरेको छु ।

१०.नलगाड नगरपालिका भित्रको पहिचान नलगाडको लोक कला संस्कृतीको संरक्षण र प्रवद्धन गर्न नलगाड सांस्कृतिक महोत्सव सञ्चालन तथा ब्यवस्थापनका लागि रु. ५ लाख विनियोजन गरेको छु ।

पुर्वाधार विकास क्षेत्र

१. आर्थिक वर्ष **२०८१।०८२** को लागि पूर्वाधार विकास क्षेत्रमा रु. ३ करोड ६० चमलाख बजेटको सीमा निर्धारण गरेको छु ।

२. नलगाड नगरपालिका भित्रका सबै वडा कार्यालयहरुमा सडक संजाल विस्तार गर्न तथा निर्माण सम्पन्न सडकको स्तरोन्नती गर्न संघ, प्रदेश र स्थानीय सरकारको सहकार्यमा सडकको पहुँच बढाउनको लागि आवश्यक समन्वय र बजेटको व्यवस्था गरिनेछ ।

३. नलगाड नगरपालिकाको सूचना प्रविधिलाई निरन्तरता दिन वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था विद्यालयहरुमा ईन्टरनेट जडानलाई निरन्तरता दिन आबश्यक बजेट बिनियोजित गरेको छु ।

४. संघीय सरकार, प्रदेश सरकार र अन्य विभिन्न निकायहरुसंग आयोजना म्याचिंगको लागि रु.१८० लाखरकम विनियोजन गरेको छु ।

५. क्रमागत योजना लाई निरन्तरता दिन आबश्यक बजेट बिनियोजन गरेको छु ।

वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्र

१ आर्थिक वर्ष **२०८१।०८२** को लागि वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रमा रु. ४० लाख बजेटको सीमा निर्धारण गरेको छु ।

२ नलगाड नगरपालिका भित्र बाढी पहिरोको उच्च जोखिम रहेका स्थानहरुमा तटबन्धन नियन्त्रणका लागि आबश्यक बजेट तर्जुमा गर्न संघीय सरकार र प्रदेश सरकार संग कार्यक्रम तर्जुमाको लागि आबश्यक व्यबस्था मिलाएको छु ।

३ नलगाड नगरपालिका भित्ररहेका खेती योग्य जमिनहरुमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध गराउनको लागि आबश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

४ प्राकृतिक तथा गैर प्राकृतिक प्रकोपको कारणले मर्मत सम्भार गर्नुपर्ने आयोजनाहरुको लागि मर्मत सम्भार कोषमा रु. ५० लाख बजेट विनियोजन गरेको छु ।

<u>सुशासन र सार्वजानिक सेवा प्रवाह</u>

१. सुशासन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाहको क्षेत्रमा रु १५ लाख बजेट विनियोजन गरेको छु । नलगाड नगरपालिकाको जनअपेक्षा सम्बोधन गर्न सक्षम, पारदर्शि, प्रविधिमैत्री र जनउत्तरदायि प्रशासनको विकास गर्न कर्मचारी तालिम तथा क्षमता विकासको लागि आवश्यक बजेट विनियोजन गरेको छु ।

२ विकास निर्माणका क्रियाकलापहरुलाई जनचाहना, जनहित, जनजागरुकता, जनसहभागिता र जनस्वामित्वलाई प्राथमिकता दिनका लागि सबै आयोजनाहरुको सार्वजनिक सुनुवाई, जनलेखा परिक्षण र सूचना हकको प्रवर्द्धन गर्न आबश्यक व्यबस्था मिलाएको छु ।

३ सार्वजनिक प्रशासनको क्षमता विकास गर्न औजार उपकरणको व्यवस्थाको लागि आवश्यक बजेटको व्यवस्था गरेको छु ।

४ स्थानीय सरकारको अधिकारहरुको विषयमा स्थानीय आवश्यकता बमोजिम आबश्यक कानून तर्जुमा गरिनेछ ।

<u>आदरणीय सभाध्यक्ष महोदय</u>

१.आर्थिक वर्ष २०८१।०८२अनुमानित आयव्ययको विवरण अनुसूचीमा उल्लेख गरेको छु । यद्यपी आ. व. २०८१।०८२ मा प्राप्त हुने अनुमानित रकमलाई संक्षिप्तमा भन्ने अनुमती चाहन्छु । कुल संचीत कोषमा प्राप्त हुने रकम रु ६४ करोड ९७ लाख ६२ हजार मध्ये, नेपाल सरकारबाट प्राप्त शसर्त अनुदान रु.३३ करोड १६ लाख ७१ हजार रुपैया, नेपाल सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान रकम रु. ९ करोड २२ लाख रुपैया मात्र, नेपाल सरकारबाट प्राप्त राजश्व बाडफाड बाट प्राप्त रकम रु.१२ करोड १८ लाख रुपैया, कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त समानीकरण अनुदान १करोड १लाख ४१हजार, कर्णाली प्रदेश सरकारबाट प्राप्त शसर्त अनुदान ५ करोड ३३ लाख ३८ हजार, कर्णाली प्रदेश सरकार वाट प्राप्त

समपुरक अनुदान रु. ७५ लाख, र गत वर्षको नगद मौज्दात रकम रु. १०लाखर आन्तरिक राजश्वको अनुमान रु. १ करोड ५ लाख रुपैया आय अनुमान गरिएको छ ।

अन्त्यमा बजेट तयारीको क्रममा आवश्यक निर्देशन तथा सल्लाह प्रदान गर्नु हुने यस नगरपालिकाका नगर प्रमुख ज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, योजना शाखा प्रमुख ज्यू , आर्थिक प्रशासन शाखा प्रमुख ज्यू , नगर कार्यपालिका सदस्य ज्यूहरु, नगर सभा सदस्य ज्यूहरु, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि ज्यूहरु र पूर्व जननिर्वाचित प्रतिनिधि ज्यूहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु । बजेटका सिद्धान्त उद्धेश्य प्राथमिकता र नीतिहरुमा व्यापक छलफल गरि नगर सभाका सदस्यहरुले दिनु भएका सुझावको लागि हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछु । बजेट छलफलको क्रममा सुझाव दिनुहुने विषयगत शाखाका प्रमुखहरु तथा यस नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरु, विज्ञहरु लगायत नीजि क्षेत्र तथा नागरिक समाजका वुद्धिजिवीहरु, सामाजिक संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधीहरु पत्रकार तथा नलगाड भित्र र बाहिर रहनु भएका दाजुभाई दिदि बहीनीहरु सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु । साथै प्रस्तुत बजेट कार्यान्वयनमा सबै पक्षको पूर्ण रचनात्मकसहयोग प्राप्त हुने अपेक्षा गरेको छु ।
धन्यवाद

नलगाड नगरपालिका